

DE NOORD-BRABANDER.

Staan- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS. PRIJS

Voor de Stad. . f. 12.

France per post. » 14.

DICERE VERUM QUID VETAT?

HOMATIUS.

ADVERTENTIEN

15 cents de regel

behalve 35 cents zegel.

(Verschijnende driemaal ter week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.)

DE DRUKPERS.

Zie het vorig Nummer.

Hoezeer de pers vrij is, zoo worden toch der dagbladpers verplichtingen opgelegd, welke haar niet weinig bemoeijelijken. De geveene vrijheid, van opiniën uit te drukken, is ruim genoeg; maar het zwaar drukend zegelrecht is een hinderpaal, welke zijdelings de dagbladpers niet weinig in den weg staat.

Het *Handelsblad* heeft bereids, met duidelijke cijfers aangetoond, dat nergens elders een zwaarder zegelrecht op de Journalistiek drukt, dan in Nederland. Engeland, Frankrijk, België betalen minder; naar verhouding veel minder. De pers aldaar is er reeds daardoor bevoorrecht, dat zij, ten minste in Engeland en Frankrijk voor eene volrijkere natie schrijvende, zoo veel te meer gelegenheid heeft door een grooter aantal lezers aangemoedigd te worden, naarmate de bevolking dier rijken, die van Nederland overtroft. Daarbij komt nog, dat de Fransche en Engelsche talen, door bijna het grootste gedeelte van het beschaafde Europa gekend, en gesproken, ook buitenlandsche abonnementen verschaffen moeten aan de journalistiek dier landen.

Vergelijken wij die met den toestand onzer dagbladen. Hoeveel staan wij niet achter? Het terrein is beperkt tot twee en een half miljoen zielen, waarvan nog hoe weinigen en geld en tijd en lust hebben om te lezen? Tot die weinigen uit deze twee en een half miljoen moet zich de industrie beperken. Als men eenige stappen overdenkt, en een weinig aan deze zijde van Wesel is heeft onze kernachtige, statigrijke taal haren scepter neer te leggen; en het mag eene zeldzaamheid, een witten raaf genoemd worden, bij aldien men buiten den aangewezen engen kring, een sterveling ontmoet, die geen Nederlander is, en Nederlandsch verstaat en vermaak schiept in Nederlandsche lektuur. Staan wij derhalve reeds daardoor achter onze naburen, dat het getal der lezers oneindig meer beperkt is, zich slechts tot weinigen uitstreken kan; hoe veel nadoeliger moet dan hier te lande het zegelrecht niet werken, dat op de bladen drukt en een voorname geleeste der

uitgaven van een dagblad veroorzaakt? Bij het onvermijdelijk betrekkelijk geringe getal lezers, hebben wij nog een zwaarder zegelrecht. Moet dit niet nog het aantal van de weinige lezers verminderen, aanmerkelijk verminderen? Is dit niet de dagblad pers kluisteren, drukken? Is dit niet de bestaande bladen bemoeijelijken om te kunnen blijven bestaan? Wordt het daardoor niet bijna onmogelijk nieuwe op te rigten?

En toch, wij vragen het, verzekerd, dat men ons toestemmend zal antwoorden, is de pers niet eene nijverheid, welke meer dan eenige andere den lande dienstig, voordeelig is? Waarom dan deze meer dan anderen zoo zwaar belast?

En nog hebben wij niet gesproken van het zegelrecht, dat op de advertentiën bestaat. Het zijn de advertentiën, welke een dagblad de meeste voordelen aanbrenge. Het is waar, dat het zegelrecht der aankondigingen, door hen, die laten aankondigen betaald wordt; maar wordt het getal advertentiën niet oneindig minder door het zegelrecht, dat van iedere, zelfs de kleinste aankondiging geheven moet worden?

En is er niet eene onbillijkheid ingeleggen, vraagt het *Journal du Limbourg* te regt, dat hetgene reeds door patent, of door andere belastingen verzwaaard is, nogmaals te doen betalen, om het reeds belaste aan het publiek ter koop of ten dienste aan te bieden? Geene aanmerking is juister, en niets kan meer in het oog doen vallen, hoe schraapzuchtig 's lands geldkist van alles weet gebruik te maken, om den nijveren burger schatplichtig te doen wezen. Hij betaalt soms reeds tweemaal voor een en dezelfde zaak, alvorens hij zijne nijverheid zal uitoefenen.

Eindelijk komt nog het zegelrecht, dat op de buitenlandsche bladen geheven wordt, en niet zonder reden exorbitant mag genoemd worden.

Wij hebben ons verplicht geacht deze aanmerkingen aan het publiek mede te deelen, nu het gouvernement in plaats van het zegelrecht te verminderen, daarbij nog nieuwe bezwaren wil gaan aanbrenge.

Tot nu waren ten minste Tijdschriften en proefdrukken vrij. Als het aanhangig ontwerp wet wordt, zullen beide, Tijdschriften en Proefdrukken, aan het zegelrecht onderworpen zijn. En zal niet gedrukt mogen worden dan op gezegeld papier! Boekwer-

ken alleen nog blijven uitgezonderd. De nattie neme de pers in zijne hoede! Maar het kan verwondering wekken, dat een land, hetwelk op beschaving en verlichting roemt, nergens meer voor bezorgd schijnt, dan op demiddelen, waardoor beschaving en verlichting verspreid word, belastingen uit teschrijven!

KERKELIJKE STAAT

ROME 20 Januarij. De Hertogin van Leuchtenberg zal met haren gemaal en hare jonge familie den winter te Rome doorbrengen. Tot nog toe verschijnt zij alleen in de salons van den Russischen minister. Niettegenstaande de ernstige redenen tot klagen, welke Keizer Nicolaas onlangs aan den Paus heeft gegeven, wordt zijne dochter evenwel door Z. H. met eene hartelijke toegenegenheid ontvangen. Men haalt een schoon gezegde van den H. Vader aan, bij gelegenheid dat H. K. H. in een bijzonder gehoor tot hem werd toegelaten. Z. H. haar gevraagd hebbende, wat haar te Rome het meeste getroffen had, meende de Princes niets merkwaardiger te kunnen noemen dan de ruinen van het paleis der Cezars op den Palatijnschen berg. — Gij hebt gelijk, hernam de Paus, er zijn groote onderrigtingen in die ruinen. Indien Nero en de andere Keizers, die het christendom eenen zoo wreeden en langen oorlog hebben aangedaan, eens een oogenblik hun hoofd boven de overblijfselen hunner paleizen konden steken, zouden zij voorzeker verstomd staan, als zij de door hen zoo vervolgd godsdiens, over Rome en over de geheele wereld de heerschappij zag voeren.

(Union Catholique.)

RUSLAND-

Van de Russische grenzen schrijft men het volgende:

» Het is voorzeker eene opmerkelijke daadzaak, dat Rusland, terwijl het zijne onmetelijke bezittingen met de grootste volharding voor den Europeschen handel en verkeer gesloten houdt, zijne handelsbetrekkingen met Azie voortdurend tracht uit te breiden. De pogingen daartoe omvatten geheel Azie. Staatskundige agenten van Rusland zijn werkzaam in Perzie en Oost-Indie, in Tartarije, in Tibet en Hindostan; overal trachten zij het geloof aan de onwederstaanbare magt en grootheid van hunnen keizer te verspreiden en alomeren overal zaden uit voor den toekomstigen oogst, al moest die dan ook eeuwen behoeven om rijp te worden. Russische karavanen en kooplieden bezoeken landen en volken, wier naam in Europa slechts telden genoemd wordt. De voortbrengselen der Russische nijverheid vinden aldaar eenen afrek, die gewoonlijk de stoutste verwachting overtreft. Vele kooplieden, die met een gering kapitaal maar met moed en onderneminggeest, begonnen zijn, hebben in dien Aziatischen handel, in weinige jaren een groot vermoogen veroverd. Terwijl het binnenland van het Russische Keizerrijk, voor den inval der Engelschen, versterkt

Europesche natien gesloten was, was de Russische handel daar reeds overal doorgedrongen; Russische zendingen bezochten alle provincien, en de Russische agenten en gezantschappen, hoewel somtijds met eenig wantrouwen gadeslagen, waren te Peking over het algemeen welkome gasten."

ENGLAND

LONDEN 29 Jan. De sluiptmoordenaar M'Naughten heeft gisteren een laatst verhoor voor den magistraat van Bowstreet ondergaan, en is naar de sessien die morgen aanvangen, verwezen, zonder dat daaruit voortvloeit dat zijne zaak terstond dienen zal. Zijn uitzigt was nog altijd welvarend, maar hij betoonde minder vastheid dan bij de vroegere verhooren, en sprak tusschenbeide zoo zacht dat men hem ter nauwernood kon verstaan. Op de herhaalde vraag, of hij op de mededeelingen der getuigen ook iets aan te merken had, heeft hij telkens ontkennend geantwoord. Wat bij het verhoor der getuigen het meest de aandacht getroffen heeft is de verzekering van een hunner, den inspecteur eener politie-divisie, dat M'Naughten op zijne hem gedane vraag, of hij wel wist op wien hij had geschoten, ten antwoord gegeven heeft: «Het is immers sir Robert Peel?» waarop hij, met eenige teekenen van verlegenheid, den inspecteur verzocht had dit gezegde niet tegen hem aan te voeren.

SPANJE

De *Phare des Pyrenées* deelt nieuwstijdingen mede uit Barcelona tot den 23.

Na den 22, de laatste dag van het uitstel van betaling der gedwongene schatting, heeft de generaal Seoane de strenge maatregelen ten uitvoer gebracht, waarmede hij de nalatigen bedreigd had. Deze maatregelen hadden veel indruk gemaakt en hun doel bereikt.

De grondeigenaars hadden den 23 omstreeks een half millioen realen betaald, hetwelk de totale som op meer dan 2,000,000 realen brengt. De op denzelfden dag door den handel plaats gehad hebbende stortingen zijn zoo aanzienlijk geweest, dat men het bedrag nog niet heeft kunnen opmaken.

De Kamer van koophandel en de stedelijke magt vreezende aan de militaire commissie te zullen worden overgeleverd, hadden zich aan de aanzoeken van den kapitein-generaal onderworpen, met hem eene lijst van 200 nalatigen toe te zenden.

-- Te Madrid is niets nieuws. De verkiezingen houden de algemeene aandacht bezig. Het schijnt dat dezelve levendig zullen betwist worden; maar de uitslag is twijfelachtiger dan ooit. Drie ministers zijn op dit oogenblik ziek: de graaf Almadovar, de heer Calatrava en de heer Zumalacarré. De generaal Chacon zou eerst den 24 te Madrid aankomen.

FRANKRIJK

PARIJS 29 Januarij. Gisteren zijn dépeches van den heer de Glucksberg aan het ministerie van buitenlandsche zaken angekommen. Het schijnt dat de onderhandelingen, betreffende den heer de Lesseps nog niet geëindigd zijn, en nog slepende zullen gehouden worden.

-- De admiraal Duperré heeft bij het ministerie zijn ontslag ingediend, en wil naar men zegt zijnen werkzaam loopbaan in de eenzaamheid eindigen. Men is echter in den raad overeengekomen, om het ontslag van den admiraal niet dan na de stemming van het adres bekend te maken. Voor het ministerie van marine had men aan den admiraal van Mackau gedacht; maar de door den heer Mackau uitgedrukte opinie in de bureaux van de Kamer der Pairs tegen het regt van onderzoek, maakt deze keuze voor het kabinet onmogelijk. Men noemt hier voor thans den admiraal Roussin en den admiraal Rosamel.

(Constitutionnel)
-- Zeker dagblad meldt zeer ernstig, dat een Engelschman eene stoommachine heeft uitgevonden om *Koeijen te melken!*

Zekere Faber heeft ook eene *Spraak-machine* uitgevonden, welke thans te Berlijn ten toon gesteld is. Daar zij alle verscheidenheden der uitspraak duidelijk doet hooren, heeft men voorgesteld om dezelve tot taalmeester te gebruiken.

-- Men leest in de *Message*:

«De vier eerste paragrafen zijn aangenomen geworden. De discussie is vervolgens begonnen over een amendement, voorgesteld en ondersteund, door den heer David, hetwelk betrekking heeft op de zaken van Syrie. De minister van buitenlandsche zaken heeft over dit onderwerp de juistste verklaringen gegeven. Hij heeft aangevoerd, dat wij geene onzer capitulatiën geene van onze regten in het oosten verlaten hadden, wij hebben dezelve altijd in bezit gehad en uitgeoefend. De minister heeft bewezen, dat de schikking betreffende Syrie, op de algemeene voorstellen der mogendheden bij de Porte aangenomen, geheel in het belang der christelijke bevolking was, en volkomen overeenkomst met de staatkunde, die het dubbele doel heeft, om deze volken te beschermen, en de magt van het Ottomanische rijk te handhaven en te bevestigen, en voor allen uitsluitenden invloed te behoeden. Het amendement van den heer David is ondersteund geworden, door den heer de Carné en met veel talent bestreden door den heer Janvier, wiens in alle opzichten buitengemeen opmerkenwaardige redevoering, den gunstigsten en levendigsten indruk heeft gemaakt.»

Heden is de discussie over het amendement van den heer David, gewijzigd door den heer Berryer, voortgezet; daar twee proeven twijfelachtig waren, is men tot eene geheime tenuing overgegaan; het resultaat hiervan was met het vertrek der post nog niet bekend.

PARIJS 1 Februarij. Het amendement van den heer Berryer is met eene volstrekte meerderheid van slechts eene stem, 205 tegen 203, aangenomen geworden. Na deze stemming is men tot de discussie van de 6e paragraaf, over het regt van onderzoek, overgegaan; deze discussie wordt heden vervolgd; de heer d'Hansoville heeft het eerst, vervolgens de heer Guizot, minister van buitenlandsche zaken, en daarna de heer Billaut het woord gevoerd.

-- Den 28 Januarij ontvingen wij eenen brief uit Mons, geteekend, de abt Châtel, vergezeld van een artikel waarvan men ons de plaatsing verzocht, en waarin de abt Châtel aankondigde, dat hij zich te Mons gevestigd had, dat hij er een Evangelie op zijne wijze zal gaan prediken, en dat hij de godsdienst van Jesus Christus verlaten heeft, om den apostel en het opperhoofd der natuurlijke godsdienst te worden.

Belgie heeft dus de eer den abt Châtel in deszelfs midden te bezitten, daar het Fransch gouvernement de zogenaamde kerken der zoogenoemde Fransche godsdienst heeft doen sluiten, na zoo vele jaren zijne kwakzalverij te hebben verdragen. Wij hopen dat de abt Châtel in Belgie nog minder opgang zal maken dan in Frankrijk. (*Independ.*)

-- Men schrijft uit het zuidelijk gedeelte van Afrika, de kaap, dat eenigen tijd geleden, te Georgetown, vijf Hottentotten met hunne kinderen, twaalf in getal, het heilig Doopsel hebben ontvangen. Het distrikt van Georgetown telt omstreeks 250 Katholijken; twee jaren geleden waren er slechts vijf, en deze behoorden nog tot dezelfde familie. De ijver van den Eerwaarden heer Devereux, die in dit gedeelte van Afrika het Evangelie verkondigt, verzekert ons nog meer overwinningen voor het geloof.

BELGIE

Volgens de Brusselsche bladen heeft het comité-generaal, hetwelk de kamer van vertegenwoordigers op Zaterdag den 28 Januarij heeft gehouden, om over de goedkeuring van het tusschen Belgie en Nederland gesloten verdrag te handelen, diendag tot vijf ure na den middag gedaard. Naar het schijnt, zegt de *Commece-Belge*, hebben de leden dien vergadering de belofte gedaan van het in die zitting gesprokene niet te openbaren. Zondag den 29 is er wederom een gemeent-comité gehouden, waarin zeker hetzelfde onderwerp behandeld is. Het duurde tot half vijf uren door middag.

NEDERLANDEN

's GRAVENHAGE 1 Februarij.

Aanneming van het Tractaat met België

In de zitting met gesloten deuren van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden avond is het ontwerp van wet, houdende goedkeuring van het op den 5 November 1842 tusschen de Nederlandsche en Belgische gevolmagtigden te 's Hage gesloten verdrag, aangenomen met eene meerderheid van 38 tegen 18 stemmen, en is dat ontwerp aan de Eerste Kamer verzonden.

-- Men leest in de *Staats-Courant* van heden het volgende:

«In de ten verleden jaren uitgegeven bekendmaking van den Minister van Binnenlandsche Zaken wegens het plan om een standbeeld voor Prins Willem den Eersten op te rigten (*Staats-Courant* van 8 Julij jl. No. 159), werd de overtuiging uitgesproken, dat men slechts de aandacht der natie op dit ontwerp zou behoeven te vestigen, om zich daarbij van hare algemeene deelname te mogen verzekerd houden, en alzoo het op te rigten standbeeld te doen zijn een echt nationaal gedenkteken. In die verwachting heeft men zich niet te leur gesteld gezien; zij is in ruime mate vervuld geworden. Bij alle rangen en standen heeft het ontwerp ongemeenen bijval gevonden. Niet alleen de rijken en gegoeden in den Lande hebben het hunne tot verwezenlijking daarvan bijgedragen, ook mingevoeden hebben zich niet onbetuigd gelaten; menig nederig handwerksman heeft zijn penningke geofferd, en bij het Iger is de deelneming zoo algemeen geweest, dat zelfs de soldaat, naar mate van zijn gering zakgeld, heeft willen medewerken tot vereering der nagedachtenis van den beroemden grondvester van ons volk bestaan. Met genoegen kunnen wij dan ook vermelden, dat het bedrag der inschrijvingen, voor zoo verre de opgaven daarvan reeds bij het Departement van Binnenlandsche Zaken ontvangen zijn geklommen is tot de aanzienlijke som van ruim drie en dertigduizend gulden, terwijl nog van verschillende zijden, en onder anderen ook uit 's Rijks Overzeesche Bezittingen, de opgaven wegens den uitlag der intekening worden te gemoet gezien.

Intusschen is, bij die gelegenheid der deelneming, na ontvangst der inschrijvingslijsten, gebleken dat het bijna ondoenlijk zou wezen de namen der intekenaars, wier aantal vele duizenden bedraagt, en waarvan velen, zoo als onder anderen bij het leger niet afzonderlijk zijn opgegeven, door middel dezer *Courant* bekend te maken, gelijk aanvankelijk de bedoeling was geweest. Uit dien hoofde heeft het den Koning behaagd, op voorstel van den Minister van Binnenlandsche Zaken, te gelasten dat, ten einde de namen dergenen die tot de stichting van het standbeeld voor *Willem den Eersten* hebben medegewerkt aan de vergeetelheid te ontrukken, de oorspronkelijke inschrijvingslijsten in 's Rijks archief zullen worden nedergelegd en bewaard.

Wij laten hierachter volgen eene globale opgave der sommen waarvoor is ingeschreven:

Bij de Eerste Kamer der Staten-Generaal f 356, de Tweede Kamer der Staten-Generaal f 495, de Raad van State f 185, de Algemeene Rekenkamer f 135,25, het Kabinet des Konings f 60,50, de Hoogen Raad van Adel f 07, het Departement van Buitenlandsche Zaken (door de ambtenaren van het departement en verschillende gezantschappen) f 1417,65, het Departement van Justitie (door de ambtenaren van het departement en de verschillende regterlijke collegien) f 3745,50, het Departement van Binnenlandsche Zaken (door de ambtenaren van het departement) f 216, het Departement voor de zaken der Hervormde Kerk enz. (door de ambtenaren van het departement en de leden van onderscheiden kerkelijke besturen) f 548, het Departement voor de zaken der Roomsche Katholieke Kerk (door de ambtenaren van het departement) f 14, het Departement van Marine (door de ambtenaren van het departement, en de onder hetzelfde bevel staande autoriteiten en officieren) f 1431,01,

Departement van Financien (door de ambtenaren bij hetzelfde) f 280, het Departement aan Oorlog (door de ambtenaren van hetzelfde en van het leger) f 4162,37, het departement van kolonien (door de ambtenaren van hetzelfde) f 119, in de provincie Noord-Brabant f 1128,70, Gelderland f 2204,50, Zuid-Holland f 5337,52, Noord-Holland f 3135,90, Zeeland f 1816,25, Utrecht/2113,75, Vriesland f 1213,25, Overijssel f 624, Groningen f 953,85, Drenthe f 265, het hertogdom Limburg f 629,70, bij de hooge school te Leyden f 205, die te Utrecht f 131, die te Groningen f 145, het athenaeum te Franeker f 53, het luthersche Seminarie te Amsterdam f 70, de remonstrantsche kweekschool aldaar f 70, het koninklijk Nederlandsch Instituut f 322, door de 's Gravenhaagsche afdeling der Hollandsche Maatschappij van Fraaije Kunsten en Wetenschappen f 25 en het Letterkundig Genootschap, onder de leus: *Oefening kweekt kennis*, te 's Gravenhage, f 40.»

INGEZONDEN STUKKEN,

Aan de Redactie van den NOORD-BRABANDER.

Vrede alléén kan het doel van Goddelijke instellingen zijn, en den broeder, die dwaalt, moet ik daarom niet minder lief hebben; en ver van eenen afgunstigen en verachtelijken blik op hem te werpen, moet zijne dwaling slechts een' medelijdend gevoel in mij opwekken, en mij het toeval doen danken, hetwelk mij buiten dien kring zijner verkeerde begrippen geplaatst heeft.

Als behoorende tot de oude heerschende, en steeds nog de meeste invloed uitoefenende kerk, is, bij iedere aanranding, de eerste opwelling voor die zich onderdrukt waant; en dus is het, in mijn oog, eene onverschoonbare daad, wanneer wij protestanten, den geringsten schijn van onverdraagzaamheid laten blijken; en, integendeel, niet alles aanwenden, om vrede onder Gods schepselen te onderhouden, en op alle aanrandingen, met een vol mededoogend gevoel -- niet met gespeelden ootmoedherdenken aan Hem, die in zijn doodstrijd, vergeten voor zijne beulen afsmeekte.

Wat walging zie ik dus dat dagbladen zich zoo ver vergeten, dat zij, hetwelk tot den tempel behoort, als het ware op publieke markten slepen, en zich beijveren, door het gretig opderven van elkanders verkeerdheden; -- en meest *individuale* dwalingen, -- om zich wederkeerig, om het zeerst, in het hatelijkste en bespottelijkste daglicht te stellen.

Dit is mijne bedunkens, niet slechts Godtergend -- want Hij is ook de Vader van hem die wij zoeken te treffen; -- maar het is verfoejelijk verdeeldheden uittelokken, die in land en gezinnen eene wrijving moeten veroorzaken, welke aan zeden en godsdienst eenen doodelijken slag zullen toebrengen; daar wij aan onze na-neven onze geschillen en onzen haat zullen legateoren.

Uit dit oogpunt heb ik met weezin gezien, dat wij protestanten, tot de verdediging (opbeuring?) onzer zaak, -- zoo schoon, wanneer die zich op een verheven standpunt van verlichting waardiglijk weet te handhaven -- tot het dagblad politiek zijn afgedaald; en wij het noodig geacht hebben, ten einde ons tegen onze tegenstanders te versterken, hen te verguizen en met slijk te overdekken.

Die heillooze strekking heb ik in het Utrechtsch Avondsblad met leedwezen gade geslagen; vooral door het artikel in het nummer van 19 Januarij geplaatst, ook bij anderen, geloof ik niet, dat het blad zich op de algemeene goedkeuring zal kunnen beroemen.

Zijn wij -- ik doe die vraag beraden -- zijn wij, die tegen de ouderhandsche gedragingen van zekeren pastoor opkomen, wel zoo ver verheven boven dat veldje verwijt, wel zoo vrij van diezelfde beemetting? *Beantwoordt de gese opporbeelden van Roomsche geloofte kinderen die in het geheim, tot het protestantisme geloof worden overgebracht?* Ik wenscht dat met een volmondig oorn te kunnen beantwoorden, en het met de treuren waar- dige voorbeelden bekend te zijn van gezinnen, waarin

de rust, door dien twist-appel, onherstelbaar verstoord is geworden.

Ik zal intusschen in navolging van het aangehaalde blad, gecne namen noemen, om geen nieuwe stoornis te veroorzaken in die gezinnen, alwaar eene onwaardige invloed misbruikt wordt, door aan vaders of moeders het tastbaar bewijs in de hand te spelen, van het schandelijk verbreken van het onderling vertrouwen. Zijn er leeraaren die, zonder door kerkelijke voorschriften gebonden te zijn, evenwel zich geroepen achten, om onze meer verlichte geloofsbelijdenis te moeten schragen, door middelen zoo gevaarlijk voor de eensgezindheid, als voor de rust van gezinnen, -- zal ik hun heilloos voorbeeld niet navolgen; en veeleer toegevendheid aanpreken, dan aan andere Godsdiensten het lidmaat te betwisten, hetwelk zij uit ingebeeldde of wezenlijke verpligting, of uit gewetensdwang, zoeken te verkrijgen.

Laten mijne geloofsgeenooten zich herinneren, dat wanneer men in getal, of door invloed, de sterkste is, men moet trachten, dat door een matig gebruik van zijn gezag, te doen vergeten; opdat men niet, in het misbruiken van die magt, een vast beraden stelsel van onderdrukking doet veronderstellen.

Een van het proselytismus afkeerig protestant.

(Wij hebben op dit stuk eenige aanmerkingen te maken. De geeerde schrijver vergist zich, wanneer hij zijne (protestantsche) kerk *heerschende* noemt. Wij hebben in Nederland geene heerschende kerk, de grondwet duldt die niet. Misschien bedoelt hij ook slechts *voormalig* heerschende, en dan hebben wij er vrede mede. Men zou ook het gezegde kunnen betwisten, dat hij dezelve de meest invloedhebbende kerk noemt. Als kerk oefent zij geen invloed uit. Het is echter volkomen waar, dat derzelver leden, bij aanmatiging, en constitutioneele bevooringting meer invloed uitoefenen, omdat zij alle hooge staatsbedieningen bemagtigd hebben en blijven bemagtigen. Wij zouden nog aanmerking kunnen maken, op de uitdrukking, dat het toeval beslist, in welke godsdienstbelijdenis men zich bevindt; want wij Katholijken ten minste, en wij vertrouwen ook de geeerde schrijver zelf, schrijven alles aan de *wijze leiding der goddelijke voorzienigheid toe*; zonder het toeval daarin het minste deel te doen nemen: wij vertrouwen, dat de uitdrukking aan den schrijver onbedacht ontvallen is. Voor het overige wat den strijd aangaat, dien wij Katholijken voeren, het is den geeerden inzender, en alle oppartijdigen duidelijk dat wij slechts verdedigender wijze te werk gaan. Het kan ons Katholijken door niemand ten kwade geïd worden, dat wij ons verdedigen, zoo wij worden aangevallen. Dit is een dure plicht; en God verhoede dat wij dien ooit uit menschelijke, wereldlijke beweegredenen zouden achterlaten te vervullen. Mogt ons in dien strijd van alle dagen, welke tegen ons met zooveel bitterheid, en op zulke laaghartige wijze, door alle mogelijke middelen, de leugen zelfs niet uitgezonderd, gevoerd wordt, mogt ons daarin nu en dan eene scherpe, bittere uitdrukking ontvallen, niemand kan ons zulks euvel opnoemen, het is een onvermijdelijk gevolg van den toestand, waarin men ons plaatst en waarin de bezadigets zich nu en dan vergeten zal.)

Mengelwerk.

Wij ontvangen heden uit Petersburg een document waarvan ons de waarheid is gewaarborgd, en hetwelk wij zonder aantekeningen onze lezers mededeelen.

In de maand Augustus 1842 deed de Keizer van Rusland de gedeputeerden uit ieder Katholijk diocees, zoowel van het Koninkrijk Polen als van de Poolache provincien, die voor de verdeeling van Polen eene enkele republiek uitmaakten, naar de hoofdstad komen.

Den 4 September riep hij hen naar *Tsariköw-Selo*, een Keizerlijk kasteel, en sprak hen aldus aan:

» Mijne bedoeling, met u naar Petersburg te roepen, is, om u met de wijze bekend te maken, waarop de zaken der Katholijke Kerk in Rusland behandeld worden, en u het Roomsche Katholijk collegie te doen kennen, waarover ik zeer tevreden ben. Vooronderstel niet dat ik u naar mijne hoofdstad geroepen heb met bedoelingen, die uwe godsdienst vijandig zijn. Ik zie, dat men u dit denkbeeld wil doen opvatten. Neen, ik wil in niets de Katholijke godsdienst schaden, want ik zelf ben Katholijk, en goed Katholijk, wel is waar Grieksch, maar altijd Katholijk, met hart en ziel gehecht aan de godsdienst waarin ik ben geboren; ik zou even zoo zeer aan de Roomsche godsdienst gehecht zijn, indien ik in haren schoot geboren ware. Mijne bedoelingen omtrent de godsdienst, en de Katholijke godsdienst zijn zuiver. Ik zie zeer goed tot hoever mijne souvereine magt zich uitstrekt, en tot hoever het gouvernement kan gaan zonder uwe godsdienst te schaden. Ik wil volstrekt niets, dat de Katholijke godsdienst zou kunnen hinderen; maar ik wil, en heb altijd gewild, die gehoorzaamheid en die onderwerping, welke de onderdanen aan hunnen soeverein verschuldigd zijn, en ik moet zulks te meer eischen, omdat God zelf zulks aan u gebiedt, Hij, aan wien ik eens reenschap zal moeten geven van het geluk der volken, die mij toevertrouwd zijn. Dit wordt u ook door het Opperhoofd uwer Kerk geboden. Ja, gij moet weten dat de Paus eischt, dat gij uwen soeverein gehoorzaam en onderworpen zult zijn. De Paus is mijn vriend, maar het smart mij dat de Heilige Stoel al te ligt aan de vijandige en leugenachtige berigten over den toestand der Roomsche-Katholijke Kerk in mijne staten gehoor geeft. De laatste allocutie, met al derzelver verklaringen, is op dergelijke berigten gegrond. Ik weet, wie daarvan de schrijver is. Ik ken dien persoon. Ik zou hem kunnen verpletten; maar zulks zou beneden mijne Keizerlijke en Koninklijke waardigheid zijn: door dezen weg zal de Paus nooit iets op mij vermogen; hij had zich bij iedere gelegenheid regtstroeks tot mij moeten wenden.

» Ik wil niet dat men deze verklaring in openbare geschriften wederlegge, hetwelk mijne waardigheid zou krenken; ik heb daarop met eenen eenvoudigen brief geantwoord.

» Zijt uwen Souverein gehoorzaam, -- want het is op deze voorwaarde alleen, dat ik de beschermer uwer Kerk ben en zulks altijd zijn zal. Ik herhaal het nog eens, als de geestelijkheid aan mij onderworpen is, kan zij zeker zijn van mijne volkomene bescherming, en ik zal alles voor u doen.

» De Katholijke kerk zou reeds lang in mijne staten vervallen zijn geweest, indien ik dezelve tot nu toe niet op eene magtige wijze beschermd had; want weet dat de Katholijke Kerk van Polen, niet het gouvernement, maar hare eigene geestelijkheid moet vreezen. Er zijn onder u zoovele slechte priesters, dat men daarover niet zonder afgrijzen kan spreken. Er zijn twee uitersten voor u: de onverschilligheid en het fanatisme; niet het godsdienstige maar het staatkundige fanatisme. Onder den mantel der godsdienst willen zij hunne ongehoorzaamheid en hunne oppositie bedekken.

» Als beschermer der Kerk, moet ik over het gedrag der bisschoppen en der geheele geestelijkheid waken. Ik zal de slechte priesters, en al degenen, die hunnen plicht overtreden, op eene gestrenge wijze straffen, want ik ben verantwoordelijk voor hun gedrag. Ik weet zeer goed, wat de Kerkelijke wetten van u eischen; en ik wil dat dezelve stiptelijk zullen worden opgevolgd. Ik weet dat het godsdienstig onderwijs, indien zulks wel ingerigt is, het krachtigste middel is, om goede priesters te vormen. Ik wil dat dit onderwijs voor alles Katholijk, maar ook monarchaal zij. Ik wil dat men goede priesters vormt, maar ik wil ook dat men onderdanige en getrouwe onderdanen vorme.

» Ja, dat het onderwijs der priesters Katholijk zij, maar niet Jezuitisch, zoo als in Gallicie of als dat der Redemptoristen. Ik zeg ronduit dat ik de Jezuiten verfoei, en dat, indien mijn doorluchtige voorganger, Alexander hen niet uit het rijk verwijderd had, ik hun den weg zou gewezen hebben. Het smart mij bijzonder nu gij gekomen zijt, dat de Aartsbischop Palowski gestorven is: zijn dood is een onherstelbaar verlies voor de Kerk en het Rijk; en ik heb in hem eenen waren vriend verloren. Gij weet ongetwijfeld, dat ik de geestelijke akademie van Wilna naar Petersburg heb doen overbrengen, alleen om dezelve onder de onmiddellijke waakzaamheid en bescherming van den overledenen Aartsbischop te stellen, want zij kon niet te Wilna blijven. Ik heb billijke redenen om over het bestuur, dat zij tot heden gehad heeft, ontevreden te zijn. De strekking was schadelijk. De dood van den Aartsbischop heeft mijne plannen verijdeld, en ik ben in de grootste verlegenheid, ja bijna wanhopig, want hoezeer ik alle bisschop-

pen ken, weet ik niemand in het rijk, die zijne plaats op eene waardige wijze zou kunnen bekleeden.»

Het is niet noodig deze Keizerlijke redevoering te wederleggen; al wie de laatste Pauselijke allocutie en de daarbij gevoegde verklaring gelezen hebben, weten dan ook, dat de Heilige stoel de langmoedigheid zoo ver gedreven heeft, als zulks mogelijk was, en dat de Paus zich tot den laatsten oogenblik toe regtstreeks tot den Keizer gewend heeft, doch men weet met welk gevolg.

Men verzekert, dat het kabinet van Weenen zich over de beschuldiging, welke de autocraat in zijne redevoering tegen het Jezuitismus van Gallicie maakt, niet zeer te vreden betoont.

De schrijver van het werk getiteld: *Persecution et souffrances de l'Eglise Catholique en Russie* heeft den volgenden brief ter gelegenheid van bovenstaande redevoering bekend gemaakt:

» Ik heb in de *Univers* eene aanspraak gelezen, welke Z. M. den keizer aller Russen, in de maand Augustus laatstleden, tot de gedeputeerden van alle katholieke diocesen, die hij rondom zich had bijeengeroepen, zou hebben gerigt.

» Zonder mij hier met de echtheid, noch met de nauwkeurigheid dezer redevoering bezig te houden, zal ik mij bepalen bij hetgeen mij persoonlijk schijnt aan te gaan, in de benaming van *leugenachtig*, welke de keizerlijke mond aan de berigten heeft gelieven te geven, over den staat van verdrukking en vervolging, die de Katholieke kerk in Rusland lijdt, aan den Heiligen Stoel medegedeeld. Ik meende met ontegenzeggelijke documenten, die tot nog toe buiten alle tegenspraak gebleven zijn, gestaafd te hebben, hetgeen ik over dezen toestand geloofd heb te moeten openbaren, vooral wat van den eenen kant betreft de verfoeilijke handelwijze, welke men gedurende tien jaren heeft gebruikt, om den afval van drie Katholieke bisschoppen te bewerken en te voleinden, gevolgd van de gedwongene godadienstverzeking van twee à drie millioen zielen, waaruit hunne kudde bestond; en van den anderen kant, de vernedering der latijnsche Katholieke kerk in Rusland, welke tot den staat van het *materieel schisma* gedreven werd, en ik neem deze gelegenheid waar, om te doen weten, dat door mijne zorg, de genoemde documenten bij de Roomsche archieven zijn nedergelegd, opdat zij zouden kunnen worden vertoond; ingeval de Russische legatie derzelver echtheid mogt ontkennen; een geval hetwelk ligt te voorzien is.

» Indien ik mij de eer geweigerd heb, om mijnen naam voor een werk te stellen, waarvan de keizer een meer of minder groot deel aan de Pauselijke allocutie schijnt toe te schrijven, die, inderdaad kort op de uitgave van dit werk gevolgd is; waren de redenen dezer weigering voortkomstig uit eene orde van beschouwingen, verre boven die van mijne persoonlijke veiligheid verheven. Indien daarenboven Keizer Nicolaas wenzelijk den schrijver van dat werk kent, weet hij ook dat die schrijver, die geene reden van haat heeft of kan hebben noch tegen zijnen persoon, die hij wegens zijne groote hoedanigheden, niet minder dan om zijne hooge waardigheid vereert, noch tegen zijn rijk, zich niet zou laten verschrikken door de bedreiging van *verpletten*, indien zijne doorluchtige positie hem eene dergelijke wraak kon veroorloven. Als Franschman, die in zijn Vaderland zijn verblijf houdt, kan ik mij volkomen veilig achten voor de uitwerkingen van verontwaardiging eens vreemden Souvereins; en al was de Keizerlijke arm ook zoo lang, als hij somtijds zwaar is voor zijne onderdanen, zou ik mij geenszins te beklagen achten, indien ik mogt geroepen worden om de harde waarheid der gebeurtenissen, en der zaken welke mijn boek heeft vermeld, met mijn bloed te onderteekenen. (*Univers*.)

* * De Uitgevers der **Kleine Katholieke Bibliotheek** vernomen hebbende dat de kleine Bibliotheek te Leeuwarden uitgegeven, opgehouden heeft te bestaan, bevelen de hunne, waarvan thans de elfde jaarjant het licht zal zien, op nieuw bij de Roomsche Katholijken van Holland aan; de inschrijving voor dezelve is opengesteld bij hannen correspondent **den Heer D. A. A. DE ROOY, Boekhandelaar te 's Bosch.**

Voorwaarden: Alle driemaanden verschijnen er drie verschillende boekjes in 18°, van 108 bladzijden ieder (of een van 216 bladzijden en een ander van 108), die te zamen 324 bladzijden uitmaken, (1296 bladzijden 's jaars.)

De prijs der inschrijving voor het jaar is f 2,50.

Althoewel de inschrijving openblijft worden diegenen, welke verlangen in te schrijven verzocht zulks te doen voor den 15 Maart aanstaande.

Onder anderen zal men uitgeven in 1843.

Laura, of de jonge uitwijkster.
Selim, of de pacha van Salonica.
Sophia, of de jonge gevangene.
Fredericus, of de Kluisenaar van den berg Atlas.
Dev Nieuwe Tobias, of verduldigheid in de kruisen des levens.
Leven van den H. Carolus Borromeus.
Le en van den H. Eligius.

Uitgegevene werkjes in 1833.

Isidorus, de godadienstige landman. 1 deel.
Antonius of vader des huisgezins. 1 deel.
De heilsame vruchten der deugd. 1 deel.
Renatus, of de ware bron van het geluk. 2 deelen.
De weldaden der Goddelijke Voorzienigheid, of vruchten der goede opvoeding. 1 deel.
Elisa, of de ongelukkige gevolgen van het lezen der kwade boeken. 2 deelen.
De eerlijke koopman, of de rechtvaardigheid en oprechtheid in den koophandel. 1 deel.
Het gelukkig huisgezin. 2 deelen.
Leven van den H. Joannes Nepomucenus. 1 deel.

Uitgegevene werkjes in 1834.

Geneveva, of de arme milddadige vrouw. 2 deelen.
Augustina, of voordeelen van een christelijke opvoeding. 1 deel.
De aangenaamheden der christelijke samenleving. 2 deelen.
Leven van de H. Maria Magdalena, buetvaardige zondares. 1 deel.
Hendrik van Doornik, of zamenpraak op de christelijke nedoloer. 2 deelen.
Den christen mensch vertrouwt in de verschillende gesteltenissen des levens. 1 deel.
De schatten der gratie, of het tafereel der bijzonderste middelen die de goddelijke Voorzienigheid gebruikt tot de bekeering der zielen. 2 deelen.
Natalia, of de godvruchtigheid maakt ons gelukkig. 1 deel.

Uitgegevene werkjes in 1835.

Stichtelijke en onderrichtende geschiedenissen. 1 deel.
Van het geluk der christene echtgenooten. 2 deelen.
Het geloof. 1 deel.
Leven van den H. Vincentius & Paulo, insteller der systeem van liefde. 2 deelen.
De hoop. 1 deel.
Geschiedenis van Godefridus van Bouillon. 2 deelen.
De liefde. 1 deel.
Leven van den Franciscus Xaverius, Apostel der Indien. 2 deelen.

Uitgegevene werkjes in 1836.

De Engel vertrooster, of beschrijving van de kwellingen en beproevingen des levens, met de bekwaamste beweegredenen om in alle geduld te zijn. 2 deelen.
Maria en Rufina, of de gezegende getrouwheid. 1 deel.
Leven van Pius VI, Paus van Rome. 3 deelen.
Geneveva van Brabant. 2 deelen.
Leven van M. de la Salle, insteller der christelijke scholen. 1 deel.
Raadgevingen van een moeder aan hare dochter. 2 deelen.
Leven van den zaligen Benedictus Josephus Labre. 1 deel.

Uitgegevene werkjes in 1837.

Leven van Pius VII, Paus van Rome, getrokken uit de geschiedenis van Pius VII, door M. Artaud, uit de gedenkchriften van den kardinaal Pacca en andere werken. 2 deelen.
De kleine Savoyard. 1 deel.
Leven van Pius VII, paus van Rome. (vanvoet). 2 deelen.
Arthur Daucourt of eeno reis in Noorwegen. 1 deel.
Broeder Archangelus, of zegemaal der kinderlijke liefde. 2 deelen.
Theresia, of de godvruchtige werkeid. 1 deel.
Deodatus, of het vermogen van de godadienst. 2 deelen.
Voorbeelden van betrouwen op God, in het midden der wreedte gevaren. 1 deel.

Uitgegevene werkjes in 1838.

Zedelijke en stichtende verhalen, bekwaam om den mensch tot de deugd en het onderhouden zijner pligten op te wekken. 2 deelen.
Nieuwe notitie der Buitenlandsche Missie. 1 deel.
Het Heilig land, of beschrijving der merkwaardigste plaatsen van Palestina. 2 deelen.
Het Heilig huisgezin, of geschiedenis van Tobias, tot voorbeeld voorgesteld aan de christelijke huisgezinnen. 1 deel.
De Franciscanen, van in hunne opkomst tot op den tegenwoordigen tijd, met de pauselijke bullen die dezelve doemen. 2 deelen.
Leven van den H. Franciscus van Assisio, insteller van de orde der minderbroeders. 1 deel.
Eustachius, of een leven der eerste tijden van het christendom. 2 deelen.
Overwegingen op de bijzonderste mysterien van het lijden. O. H. Jesus Christus. Door peter Maximilianus de Bernart. 1 deel.

Uitgegevene werkjes in 1839.

Laatste en zielroerende vermaningen van eenige godvreezende ouders aan hunne kinderen. 1 deel.

Leven van den H. Augustinus, kerkleeraar en kerkvader, met de deelen getrokken uit zijne belijdenissen. 2 deelen.
De navolging van Christus, door Thomas a Kempis. Nieuwe overzetting uit het latijn door J. B. Decorte, priester, 3 deelen.
Rome en omliggende plaatsen, getrokken uit het Fransch werk *Reise van Latrappe naar Rome*, van den Eerwaarden pater M. J. de Geraud, trappist. 2 deelen.
De wederkomst in Savoyen. 1 deel. Dit werkje is het vervolg van den Kleinen Savoyard.
Melanie en Lucette, of de voordeelen van een godadienstige opvoeding, dienstig voor de jonge lieden van beide geslachten. 2 deelen.
Geschiedenis van Joseph. 1 deel.

Uitgegevene werkjes in 1840.

Leven van den Gelukzaligen Franciscus de Hieronymo. Priester der Societeit Jesus. 2 deelen.
De Martelaren en de belijders van het Geloof, in de sending van Cochinchina en van Tong-King, het jaar 1833. 1 deel.
Verzameling van nuttige verhalen, zeer dienstig voor alle Geleerden. 2 deelen.
Betrouwen op de voorzienigheid, of de geduldigheid in het lijden. 1 deel.
Verhandeling over de Geboden Gods, met voorbeelden toegepast aan ieder gebod. 2 deelen.
Verhandeling over de geboden der H. Kerk, met voorbeelden toegepast aan ieder gebod. 1 deel.
Felix of de wraak van den waren christen. 2 deelen.
Verhandeling over het vieren der Zondagen, gevolgd van de Herderlijken brief van HH. HH. den Aartsbischoppen en Bisschoppen van België. 1 deel.

Uitgegevene werkjes in 1841.

Godvruchtige bemerklingen over eenige waakheden van de Goddiens. 1 deel.
Maria en hare vader, of gevallen en bekeering van een Protetantsche dochter. 1 deel.
Deugd en Spaarzaamheid, of de wijsheid van Pieter Verzeijl. 1 deel.
Anatolius of de beproevingen der kinderlijke. 2 deelen.
Fredericus en Franciscus, of gevolgen van een goede en kwade inborst. 1 deel.
Goelvruchtige uitlegging der bijzonderste geboden van den christen. 2 deelen.
Zamenkomsten tusschen eenen schaapherder en eenen Missionaris. 1 deel.
Levens der heilige in de leegste staten der samenleving. 2 deelen.
De gezonde rede van het volk. 1 deel.

Uitgegevene werkjes in 1842.

De kluisenaar van den karmelusberg. 1 deel.
Den volksvater, of de school van den lijdenden Jesus, geopend voor de Christenen door de dagelijkse overweging zijner lijden. Door P. Ignatius, passie-priester. 2 deelen.
De uitwijkelingen naar Brasilië. 1 deel.
De onbekenden, of de boeting. 1 deel.
Martha of de hospital-zuster. 1 deel.
Joanna-Margareta de Montmorency, of de kluisenaar der Pyrenaeische gebirgen. 2 deelen.
De twee broeders, of het geluk der ouders. 1 d.
Hubertus of de ongelukkige gevolgen der luiheid en der onverzorgzaamheid. 1 deel.
Angelina van Masili. 2 deelen.

Aien kan de Uitgegevene werkjes van 1833, 1834, 1835, 1836, 1837, 1838, 1839, 1840, 1841 en 1842, te zamen 100 deeltjes, nog bekomen voor den prijs van..... f 22,75
Collectien van 1833 — 1842 worden franco geleverd.

Die twee of meer Collectien neemt men a f 31,75.

Waterhoogte.

Men schrijft uit Maastricht dat het water in de Maas aldaar teekende den 31. Jan. 3,00 in 24 uren gewassen 0,10. En uit Grave. den 1 Feb. 5,25 in 24 uren gewassen 0,55. » 2 » 5,35 ————— 0,10.

GRAANMARKT VAN 'S HERTOGENBOSCH.

Van Maandag, Dinsdag, Woensdag, den 30 31 Januarij en Februarij 1843.

Rogge was ruimschoot en voldoende voor de consumptie aangevoerd zijnde de kwaliteiten aan 15 centen minder per mud goed of gezaaid, terwijl de mindere soorten traag en tot merklijke mindere prijzen zijn verkocht geworden.

Boekweit en Havre weinig ter markt en is goed gewild geworden, de volgende prijzen zijn te noteren, als: ROGGE 1e kwaliteit wegende 72 a 74 ponden het mud / 7,75 a / 7,35; mindere soorten / 6,70 a / 6,80; wakke en mat boekweit / 6,50 a / 6,60.

BOEKWEIT 1e kwaliteit van 65 a 68 ponden / 6,30 a / 6,00 mindere / 6,00 a / 6,20.

HAVRE 1e kwaliteit van 41 a 44 ponden / 2,60 a / 2,80 mindere / 2,20 a / 2,40.

Zijnde de middelprijs van de Rogge waaraan de uitzetting van het brood op Woensdag den 1 dezer, is geschat / 7,08.

De 3 Nederlandsche ponden Roggenbrood 31 1/2 Cent. Het ————— pond Boter / 0-60 a / 0-60.

EINDROVEN, den 31 Januarij 1843.

De Prijzen der Graanen zijn heden alhier geweest Rogge per Ned. Mudde. / 7,30 Boekweit. 6,05 Havre. 2,90 Het Ned. pond boter. 0,60 De 4 ————— roggelood. 0,38

BEURS VAN AMSTERDAM

Beiden, Woensdag 1 Februarij 43. W. S. 2 1/2 p. 53 1/2 Dto 5 p. 102 1/2 4 1/2 p. 95 Dto 5 1/2 p. 78 1/2 Dto 6 1/2 p. 128 1/2 10 p. 100 Dto 1 1/2 p. 85 Dto 2 1/2 p. 17 1/2 20 p. 1 1/2 p. 87 Dto 4 1/2 p. 89

's Bosch bij D. A. A. DE ROOY

Ondertrouwd
J. H. KUIJPERS,
en
C. J. E. VERHULST.
's Bosch den 25 Januarij 1843.

Men vraagt bij een R. C. Pastoor ten platten lande in Z.-Holland tegen Mei aanstaande eene bekwaame **MEDEDELING** ter Waarneming van **HUISHOUDEN** en **KERKEGOEBEREN**, tusschen de 30 en 40 Jaren. Hoofdvereischen zijn Deugdzaam goddrag, zochtinnig huishoud en zindelijk. Adres met franco brieven onder Letter T. bij den Boekhandelaar J. W. VAN LEEUWEN op de Bredestraat te Breda bij wien nog weinige exempl. voorhanden zijn. Dr. M. A. C. KENZIE, GEEN, BIAANBRIJEN MEER, ZIE'S GENEES U ZELFEN. 1843 a 75 C.